

IV. ЖИЗНЕНО РАВНИЩЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Индексът на реалните доходи изразява отношението на индекса на крайните доходи към индекса на цените. Последният е изчислен въз основа на индекса на цените на дребно на купените предмети за потребление и услуги от търговията на дребно, индекса на цените на продуктите, купени на свободните пазари и индекса на цените на продуктите, получени от ТКЗС и от помощните и частните стопанства на населението.

В номиналната работна заплата на работниците и служещите се включва цялата брутна заплата за годината, начислена за отработено време, за редовен домашен отпуск, за прослужени години и други доплащания, без да са приспаднати различни удържки за данъци, такси и други.

В номиналната и реалната работна заплата не са включени възнагражденията на военнослужещите и на заетите лица в политическите и религиозните организации, в юридическите консултации и в частния сектор. До 1979 г. вкл. не са включвани и възнагражденията на кооператорите в ТКЗС. От 1980 г. последните са включени при изчисляване на номиналната и реалната работна заплата на работниците и служещите и съответно на номиналната работна заплата за отрасъл „Селско стопанство“.

Индексът на реалната работна заплата на работниците и служещите е изчислен като отношение на номиналната работна заплата, без задължителните и доброволните плащания, включително влиянието от изменението на цените през отчетния период, към номиналната работна заплата, без задължителните и доброволните плащания за базисния период.

При изчисляване на реалната работна заплата е използван индексът на цените на дребно, а от 1977 г. — и на услугите. При изчисляване на общия индекс на цените на дребно са взети стоки, стокооборотът на които заема около 80 по сто от общия стокооборот на държавната и кооперативната търговия.

Различията между средната годишна заплата на работниците и служещите в табл. 5 и табл. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 и 14 се дължи на включването към съответните отрасли в настоящия раздел на лица, които са заети в стопанските управления и обединения на предприятия и организации и в други дребни предприятия и организации. Отрасловите раздели съдържат данни по трудовите показатели само за предприятията, обособени на самостоятелен баланс.

Средната работна заплата на персонала от автомобилния транспорт е изчислена включително с изплатените суми на шофьорите за икономия на гориво, гуми, ремонт, а за водния транспорт — включително стойността на безплатната храна на персонала от плавателния състав на водния транспорт.

Обществените фондове за потребление са част от националния доход, която в резултат на неговото разпределение и преразпределение населението получава във форма на пари и услуги за удовлетворяване на лични и колективни потребности.

Обществените фондове по направление обхващат разходите на предприятията, учрежденията и организациите по отделни видове услуги, оказани на населението безплатно, и заплатените услуги в частта им, незаплатена от населението. В „Други“ са включени режийните разходи, еднократните парични награди, непокритите от насма разходи за издръжка на държавния жилищен фонд, разходите на ТКЗС за социално-културни мероприятия (без тези за помощи и детски учреждения) и други.

От 1980 г. в обема на обществените фондове за потребление са включени и осигурителни вноски на заетите в учрежденията и организациите на издръжка на държавния бюджет, оказващи безплатни и частично платени услуги на населението.

Индексите на обществените фондове за потребление до 1980 г. вкл. са изчислени от абсолютни данни по състоявими цени 1960 г. От 1980 г. са верижно обвързани с индекси, изчислени по цени на предшестващата година, при което е осигурена и съпоставимост на обхвата.

Земеделските пенсии включват пенсията на кооперираните селяни (вкл. на преминали в ДЗС и АПК) и на некооперираните селяни, отпуснати по закона за пенсиониране на земеделските стопани — кооператори.

Средният годишен размер на една пенсия е изчислен като частно между изплатените суми за пенсии и средногодишния брой на пенсията.

Допълнителните средства по Постановление №50 на ЦК на БКП и Министерския съвет, отпуснати от 1.11.1979 г. са включени в обема на съответните показатели и в обществените фондове за потребление.

При изучаване на домакинските бюджети е въведена т. н. ротационна извадка, при която единичите на изучаването (случайно избрани домакинства) през определен период от годината се заменят с нови. За 1983 г. данните са резултат от текущо (ежемесечно) репрезентативно наблюдение на 7 504 домакинства на работници, интелекциния и служещи, селскостопански труженици и други.

Извадката е образувана по такъв начин, че в нея са представени пропорционално домакинствата от всички обществени групи.

Отнасянето на домакинствата към определена обществена група е направено въз основа на обществената принадлежност на главата на домакинството.

Общият доход на домакинствата включва всички парични и натурални доходи, независимо от източниците на постъпление.

В паричните доходи са включени всички парични постъпления от работна заплата, еднократни парични награди от предприятия, учреждения и организации, безплатно облекло, безплатни хранителни продукти, безплатни комунални и други услуги, доплащане за ползване на детски учреждения, почивни лагери, домове и санаториуми, парични постъпления от обществено осигуряване и застраховки, пенсии, семейни добавки, помощи по болест, раждания и др., стипендии, парични постъпления от продажба на селскостопански продукти, животни и имущество, за работа при частни лица, за извършване на услуги на частни лица, предприятия и организации, получени безвъзмездно пари от роднини и близки.

Натуралният доход обхваща стойността от личното потребление на хранителни и нехранителни продукти, получени от личното стопанство, селскостопански организации, близки и роднини, както и стойността на прираста на селскостопанските продукти и животни.

Оценяването на натуралния доход е направено по цени на дребно на държавната и кооперативната търговия.

В доходите на домакинствата не са включени лихвите от спестовните влогове и част от потреблението от обществените фондове.

Общите разходи на домакинствата обхващат всички парични и натурални разходи, направени през годината както за хранителни продукти, така и за нехранителни стоки.

Домакинствата са разпределени на групи според годишния доход на едно лице.

Данните за доходите и разходите са обременени с известна грешка, която произтича от репрезентативния характер на наблюдението.

Изчислението на грешките е направено по метода на взаимнопропорционалните се подизвадки.

Формулата, която е приложена при изчислението на грешките, има следния вид:

$$\Delta = \sqrt{\bar{X}_{\max} - \bar{X}_{\min}} \cdot \frac{2,262}{\sqrt{10,3078}} \cdot \sqrt{1 - \frac{n}{N}}$$

където \bar{X}_{\max} е най-високата оценка на показателя от подизвадките;

\bar{X}_{\min} — най-ниската оценка на показателя от подизвадките;

2,262 — стойността на коефициента в таблицата на Стюдънт — Фишер при гаранционна вероятност 0,95 и K = 9;

10 — броят на подизвадките;

3,078 — коефициент от таблицата на Тиглит при 10 подизвадки;

n — обемът на извадката;

N — обемът на генералната съвкупност.